
DE WURM IN 'T HOUT.

Verschillende soorten van kevers leven in hunnen eersten toestand, als larve of masker, in het hout dat tot de zamenstelling onzer woningen heeft gediend, of in dat, waaruit onze meubelen zijn vervaardigd. In het eerste leven voornamelijk boktorren, in het laatste kleinere torretjes, omtrent welke wij op verzoek van een der lezers van het *Album der Natuur* eenige mededeelingen willen doen. Ons werd gevraagd: "hoe de houtwormen in onze meubels komen, hoe zij leven en hoe wij ze er uit kunnen doen verdwijnen?"

Vooreerst zij aangemerkt dat de naam *houtworm* wetenschappelijk onjuist is, aangezien de geelachtig witte diertjes, die men in het hout aantreft, geene wormen zijn, maar larven of maskers, die later in kevers (torretjes) veranderen of, juist gezegd, door vervelling eerst popjes en later weder door vervelling kevers worden. Het woord wormstekig of wurmstekig is derhalve ook niet juist, maar als wij dit eenmaal grondig weten, kunnen wij er ons even goed van blijven bedienen als van de woorden oorijzer, walvisch, zeeleeuw en honderd andere dergelijken.

Een houtworm nu ontstaat uit een eitje, dat door de moeder, een kevertje, gelegd is op het hout der meubels, 't zij geheel uitwendig ('t geen zelden voorkomt), 't zij in een spleet of wel in een door haar geknaagd gaatje. De larve (het jonge houtwormpje), bij de geboorte reeds voorzien van harde kaken, knaagt zich verder een weg door het hout, leeft van het hout en neemt gestadig in lengte en omvang toe, waardoor ook het kanaal, dat het graaft, langzamerhand wijder wordt. Dit heeft noodzakelijk ten gevolge dat de houtworm niet meer achteruit kan, maar veroordeeld is steeds vooruit te werken. De larven weten echter dit voortgaan door instinct zoo te mikken, dat zij, volwassen zijnde, weder bijna terugkeeren tot den buitenkant van

hun verblijf, het meubelstuk waarin zij leven. Daar knagen zij een eenigzins ruimer hol, waarin zij tot pop veranderen en den winter doorbrengen. In het voorjaar schuift de pop haar zeer dun velletje of huidje af en is dan een nog weeke, lichtgekleurde kever, die langzamerhand donkerder en in de huid, pooten en monddeelen harder wordt en dan eene opening naar buiten knaagt. Dit geschiedt in Junij of Julij; alsdan paren zij, het wijfje legt wederom eijeren, en het leven eener nieuwe generatie begint. De kever schijnt niet meer te eten, maar wel gaten te knagen, zoodat het molm, dat men onder of bij de gaatjes ziet liggen, van de kevertjes afkomstig is en niet van de larven (houtwormen).

Slaat men de oudere schrijvers over insecten na, dan zal men opgeteekend vinden dat de meest algemeen voorkomende soort van deze kevers is het koppige houttorretje (*Anobium pertinax* L.); dit is echter zoo niet. Koppig werd dit beestje door LINNAEUS genoemd, omdat het, aangeraakt zijnde, pooten en sprieten verbergt en veinst dood te wezen, welke mimiek het verbazend lang kan volhouden. De meest gewone soort in ons land, in België en Duitschland is het gestreepte houttorretje (*Anobium striatum* F.). Dit diertje, tusschen de 2 en 3 streep lang, grijsachtig bruin van kleur, heeft een rolrond ligchaam met een bultig, karmoetsvormig halsschild, waarin de kop, die er onder tegen aan zit, meestal weggetrokken wordt. Aan dien kop zitten van onder twee harde en scherpe kaken en op zijde voor de oogen twee naar alle zijden buigbare sprieten van elf leedjes, van welke leedjes de drie laatsten veel langer zijn dan de overigen. De zes pootjes zijn mager van bouw en niet lang. Onder de dekschilden, die op den rug tegen elkander sluiten, zijn twee vrij groote vleugeltjes verborgen, waarmede de diertjes vliegen kunnen, 't geen zij echter zelden doen. Inwendig bevatten de kevers een sterk zuur, dat het koper doet oxyderen, gelijk men waarneemt aan Anobiën, die aan spelden gestoken zijn voor de insectenverzamelingen.

De larve (houtworm), uit het hout genomen, buigt dadelijk het achter-eind eenigzins naar den buik toe. Zij heeft een' lichtbruinen kop met kastanjebruine kaken, is verder rolrond, glanzig alsof zij met vet bestreken ware, dikker aan het vooreinde en door plooijen in ringen verdeeld. Zij heeft aan de drie voorste ringen zes korte scherpe pootjes, en over den geheelen rug korte rosse borstelhaartjes. Van oogen is geen spoor te ontdekken.

Tegen de al te sterke vermeerdering van deze voor ons schadelijke diersoort waakt de zorgvuldige moeder Natuur op de volgende wijze. Er bestaat een zeer klein sluipwespje, door PANZER het eerst beschreven en genoemd *Spathius clavatus*, dat wij in de zomermaanden dikwijls in onze huizen kunnen aantreffen. Het is slechts 3 tot 5 millim. lang, bruinachtig geel van kleur, met witte bruingeringelde pootjes. Zijn kop is, van boven gezien, bijna vierkant en draagt twee fijne sprietjes ongeveer zoo lang als het lijf; het achterlijf is met een dun steeltje aan het borststuk verbonden en heeft bij het vijfje aan het einde een' fijne legboor, welker lengte die van het ligchaam bijna evenaart. Over de vleugeltjes loopt dwars een rookkleurige band.

Met de betrekkelijk lange legboor legt het vijfje een eitje in de loopgraaf van een houtworm, zoo dicht mogelijk bij die larve, misschien er tegen aan. Het sluipwesplarfe, dat uit dit eitje komt, hecht zich aan den houtworm en zuigt dien langzamerhand geheel uit. Men begrijpt gereedelijk dat wanneer er veel van die *Spathius*-wespjes zijn, het getal der houtwormen daardoor sterk moet verminderen, ja zelfs wel geheel kan te niet gaan.

Doch daar zij niet overal zijn en niet altijd voorkomen, is het noodig dat de mensch nog bovendien middelen aanwendt om zijne meubelen voor het vernielen door de Anobiën te bewaren. Daartoe wordt aanbevolen het bestrijken der meubelen met zelfstandigheden waarin kwikzilver-sublimaat of arsenicum opgelost is, of met eene oplossing van groene vitriool in wijngeest, of eindelijk van een aftreksel van okkernoten-hulsels met aluin gemengd. Ook raadt men aan aloë te mengen in het politoer der meubelen. In hoeverre op afdoend gevolg bij deze behandeling te rekenen valt, bleef mij onbekend; als volkomen voldoende middel durf ik echter aanbevelen, aangetaste meubelen op de plaatsen waar men de gaatjes ziet, in Junij en Julij, eenige malen door middel van een verwerskwastje ruim te bestrijken met *benzine*, dat tegenwoordig overal vrij goedkoop te bekomen is.

S. v. V.